

Kraków, dnia 05.04.2022

Szanowny Pan
Adam Niedzielski
Minister Zdrowia

Ministerstwo Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Dotyczy: umorzenia zobowiązań świadczeniodawców z tytułu niezrealizowanych w latach 2020 - 2021 świadczeń ośrodka środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży - I poziom referencyjny z powodu panującej w tym okresie pandemii COVID-19

Szanowny Panie Ministrze,

działając w imieniu [REDAKTOWANE] wnoszę o wprowadzenie systemowego mechanizmu prawnego umożliwiającego umorzenie w całości zobowiązań świadczeniodawców względem Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu rozliczenia świadczeń wykonanych w ramach ryczału miesięcznego w ośrodku środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży - I poziom referencyjny (kod zakresu świadczeń: 04.9901.400.03) w latach: 2020 - 2021.

Ośrodki środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży działające w ramach I poziomu referencyjnego rozpoczęły oraz kontynuowały swoją działalność w warunkach ogłoszonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, kiedy znakomita większość świadczeń zdrowotnych we wszystkich rodzajach nie była wykonywana w ogóle lub była realizowana z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych, a dzieci i młodzież realizowały obowiązek szkolny zdalnie. Z tego powodu ośrodki w latach 2020 i 2021 miały ograniczoną możliwość pozyskania pacjentów oraz nawiązania współpracy z innymi podmiotami. Z kolei obowiązujące w czasie epidemii ograniczenia w wykonywaniu świadczeń opieki

zdrowotnej skutkujące niezależnym od świadczeniodawców obniżeniem liczby wykonanych świadczeń, były podstawą wprowadzenia możliwości umorzenia części zobowiązania świadczeniodawców wobec Funduszu z tytułu otrzymanych w 2020 roku zaliczek na zasadzie 1/12 wartości kontraktu¹. Umowy w zakresie ośrodków dla dzieci i młodzieży I stopnia zostały z tego rozwiązania wyłączone, co uważamy za pewnego rodzaju niesprawiedliwość.

Ponadto należy zauważyć, że świadczeniodawcy realizujący świadczenia w ramach I poziomu referencyjnego wielokrotnie sygnalizowali, iż ustalona dla tego modelu opieki miesięczna liczba świadczeń w ramach ryczałtu jest zbyt wysoka, a to ze względu na potrzebę skoncentrowania uwagi nie tylko na małym pacjencie, ale również jego najbliższym otoczeniu (rodzina, rówieśnicy) oraz konieczności realizacji spotkań koordynacyjnych, konsyliów, sesji koordynacji, będących działaniami na rzecz świadczeniobiorców angażującymi znaczny wymiar czasu pracy personelu. W rezultacie od samego początku uruchomienia świadczeń dla dzieci i młodzieży w ramach I poziomu referencyjnego trwają prace nad warunkami finansowania tychże świadczeń zdrowotnych, czego dowodem są zmiany zasad ich realizacji dokonywane kolejno przez Prezesa Funduszu na mocy Zarządzenia Nr 204/2020/DSOZ z dnia 21.12.2020 r., Zarządzenia nr 198/2021/DSOZ z dnia 10.12.2021 r. oraz Zarządzenia Nr 29/2022/DSOZ z dnia 10 marca 2022 r. Jednocześnie nie powinno uchodzić uwadze, że świadczeniodawcy podczas pandemii byli zobligowani do ciągłego ponoszenia kosztów, w szczególności tych związanych z utrzymywaniem personelu ośrodków, celem po pierwsze samego już tylko utrzymania kontraktu, po wtóre zaś jego realizacji, niezależnie od poziomu zainteresowania pacjentów, tak drastycznie ograniczonego w tym czasie. Dodać należy, że w ramach licznych, powtarzających się spotkań z przedstawicielami NFZ podmioty prowadzące ośrodki środowiskowej opieki dla dzieci i młodzieży działające w ramach I poziomu referencyjnego gremialnie sygnalizowały problem w postaci niemożności wykonania oczekiwanej przez Fundusz liczby świadczeń z uwagi na istniejące okoliczności. Wskazywano jednocześnie na konieczność ponoszenia stałych kosztów, w tym utrzymywania (opłacania) personelu, co jest głównym kosztem działalności ww. ośrodka, a zatem wykorzystywanie przekazywanych środków przede

¹ Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2120)

wszystkim na wynagrodzenia i bieżące utrzymanie ośrodków. Przedstawiciele NFZ ze swej strony wielokrotnie zapewniali, że są tego świadomi, wobec czego wielokrotnie, zapewniali, że wprowadzone zostanie systemowe rozwiązanie problemu (w postaci częściowego umorzenia należności połączonego z długotrwałym systemem ratalnym, nawet do 60 rat, bez odsetek).

Konieczność zwracania znacznej części kwot wypłacanych tytułem ryczałtu w latach 2020 – 2021 w sposób nieuchronny naraża podmioty prowadzące ośrodki na straty na tejsze działalności, w konsekwencji zaś na ryzyko niewypłacalności. Jak bowiem wskazano powyżej, środki te zostały skonsumowane na bieżące koszty, nie tworząc żadnego rodzaju buforu czy rezerwy finansowej. Raz jeszcze należy podkreślić, że wszystko to działo się w obliczu największego od stulecia zagrożenia epidemiologicznego i trwającej pandemii SARS-Cov-2.

Niewątpliwie istnieje zatem zarówno ważny interes świadczeniodawców (dalsze funkcjonowanie poradni psychologicznych dla dzieci i młodzieży), jak również interes publiczny (dostępność i kontynuowanie procesu leczenia) w umorzeniu zobowiązań względem Funduszu z okresu 2020-2021. Dodać również można, iż we wskazanych okolicznościach za zasadnością umorzenia w całości przemawiają także zasady współżycia społecznego.

Należy również zauważyć, iż jakiegokolwiek żądania zwrotów w zakresie ryczałtów wypłacanych celem świadczenia środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny w odniesieniu do okresu 01.04.2020 r. – 20.01.2021 r. są w istocie bezpodstawne na gruncie obowiązującego prawa i w przypadku ich zastosowania stanowią naruszenie obowiązującego porządku prawnego. Abstrahując bowiem od wskazanego powyżej stanu nadzwyczajnego, jakim jest stan epidemii, co niewątpliwie stanowi wyjątkową zmianę okoliczności i samo w sobie może być odrębnym źródłem roszczeń, wskazać należy, że Zarządzenie Nr 7/2020/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, obowiązujące w odniesieniu do całego okresu roku 2020, aż do dnia 21 stycznia 2021 r., nie przewiduje możliwości zwrotów ryczałtów miesięcznych ani żadnego wstecznego ich rozliczania dla minionych okresów. Paragraf 18 ww. zarządzenia stanowi, że poziom

wykonania świadczeń w minionych okresach stanowi jedynie podstawę do zwiększenia lub zmniejszenia ryczałtu miesięcznego na kolejny okres rozliczeniowy, ale bez konieczności zwrotu ryczałtu za okres przeszły. Jest to logiczna i uzasadniona regulacja w kontekście konieczności bieżącego utrzymywania ośrodka, w tym przede wszystkim wymaganego przez Fundusz personelu, aby w ogóle możliwe było udzielanie świadczeń. Dopiero Zarządzenie Nr 204/2020/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 21.12.2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, wprowadziło zmiany w powyższym zakresie, kreując – w przypadku zmniejszenia wysokości ryczałtu na kolejny okres – obowiązek zwrotu do Funduszu kwoty „nadpłaconej” za okres miniony. Tak więc – kierując się li tylko treścią ww. przepisów – zwroty czy jakiegokolwiek wsteczne rozliczenia kwot ryczałtu są możliwe dopiero od stycznia 2021 r., zaś w odniesieniu do okresu 01.04.2020 r. – 20.01.2021 r. nie ma ku temu podstawy prawnej. Powyższą okoliczność, należy potraktować jako dodatkową przesłankę przemawiającą za systemowym rozwiązaniem umożliwiającym umorzenie zobowiązań.

Na koniec należy wskazać, iż zgodnie z art. 68 ust. 3 Konstytucji władze publiczne są obowiązane do zapewnienia dzieciom szczególnej opieki zdrowotnej. Zatem wzgląd na dobro publiczne wymaga utrzymania dostępu do specjalistycznej opieki terapeutycznej oferowanej przez ośrodki środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży. Mając na uwadze powyższe wnoszę jak na wstępie.

Z wyrazami szacunku

